

Osallisuuden seuranta ja mittaaminen

Kuntademokratiaverkoston tapaaminen 7.6.2018

Lars Leemann, 7.6.2018

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Tausta

- Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke – Sokra koordinoi kaikki Euroopan Sosiaalirahaston toimintalinja 5 (sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta) rahoittamat kehittämishankkeet
- Hankkeiden kohderyhmät ovat heikoimmassa asemassa, työelämän ulkopuolella olevat ihmiset
- Tällä hetkellä on noin 200 hanketta
- Sokran tutkimus pyrkii mittaamaan ja seuraamaan osallisuuden eri tasoilla

Mitä mitataan? Osa 1: Tasokysymys

- Kokemuksellinen taso (väestö): Sokra kehittää indikaattori ihmisten osallisuuden kokemusten mittaamiseksi (→ Sokran kyselytutkimus, arviointi)
- Rakenteellinen taso: Sokra seuraa ja varmistaa kuntien ja maakuntien edellytykset osallisuuden edistämiseksi (→ TEAviisari)

TEAviisari

- TEAviisari perustuu kyselytutkimukseen kuntien johdolle
- TEAviisarissa on ollut vuodesta 2015 lähtien eri kysymyksiä kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista esim. palveluiden kehittämiseen ja kunnan talouden suunnitteluun
- Sokra ehdotti uudet kysymykset TEAviisariin 2017, joilla voidaan tarkastella ja seurata kuntien (maakuntien) valmiutta ja edellytykset osallisuuden edistämiseksi

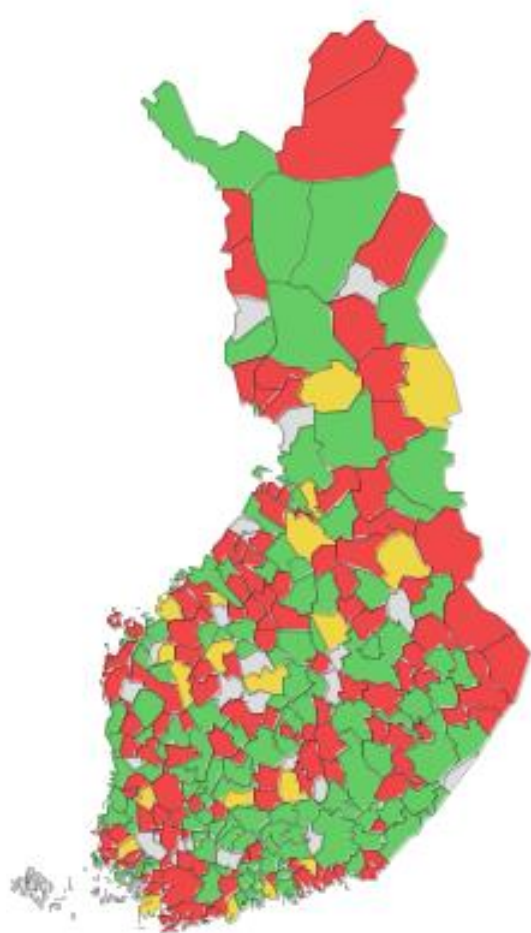
TEAviisari: uudet kysymykset 2017

- Onko kunnan vuoden 2017 toiminnan suunnittelussa määritelty kuntalaisten osallisuuden edistämisen...
 - a) tavoitteet?
 - b) toimenpiteet?
 - c) resurssit?
 - d) vastuut?
- Vastausmahdollisuudet kukin osakysymyksiin ovat
 - ei
 - kyllä, toiminta- ja taloussuunnitelmassa
 - kyllä, erillinen osallisuusohjelma

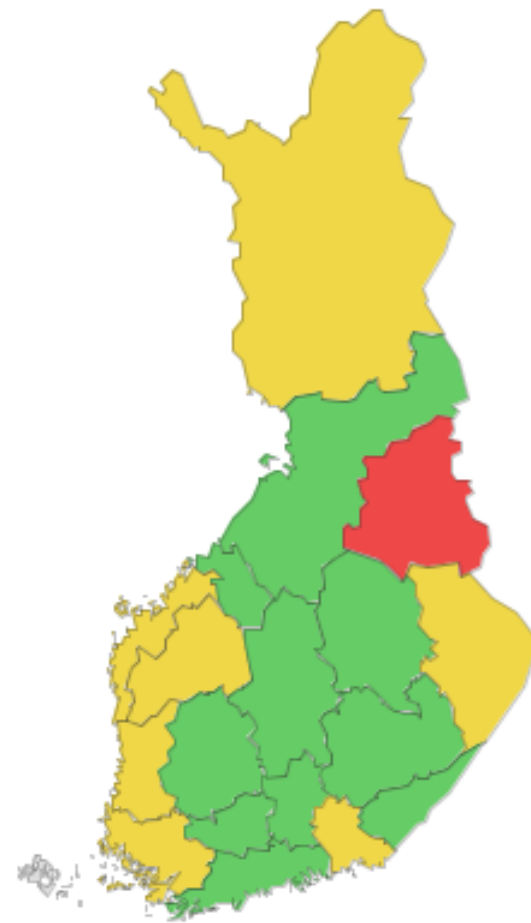
TEAviisari: uudet kysymykset 2017

- Onko osallisuuden edistäminen vastuutettu jollekin kuntanne ryhmälle?
- Vastausvaihtoehdot:
 - ei
 - kyllä, osana kunnan hyvinvointiryhmän työtä tai jonkin muun ryhmän työtä
 - kyllä, erillinen kunnan viranhaltijoista koostuva osallisuustyöryhmä
 - kyllä, erillinen kunnan viranhaltijoista ja paikallisista toimijoista koostuva osallisuustyöryhmä
 - kyllä, erillinen jossa myös kuntalaisia

TEAviisari: kuntalaisten osallisuuden edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet määritetty 2017

- Hyvä tulos (75–100)
- Parannettavaa (25–74)
- Huono tulos (0–24)
- Tieto puuttuu

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Mitä mitataan? Osa 2: Osallisuuden määritelmä

- Sokran määritelmä sosiaalisesta osallisuudesta painottaa mm.:
- sosiaaliset suhteet ja vuorovaikutus, ryhmään tai yhteisöön kuuluminen
- luottamus ja keskinäinen kunnioitus
- merkityksellisyyden ja tarkoituksellisuuden kokemuksia
- autonomia (vaikuttamismahdollisuudet omaan elämäntapaan ja elinympäristöön)

Osallisuusindikaattori

- Perustuu Sokran määritelmään sosiaalisesta osallisuudesta
 - kysymyspatteri, jossa 10 väittämää, jotka arvotetaan 5-asteisessa Likert –skaalassa (täysin eri mieltä – täysin samaa mieltä)
- 1) Tunnen, että päivittäiset tekemiseni ovat merkityksellisiä
 - 2) Saan myönteistä palautetta tekemisistäni
 - 3) Kuulun itselleni tärkeään ryhmään tai yhteisöön
 - 4) Olen tarpeellinen muille ihmisille

Osallisuusindikaattori

- 5) Pystyn vaikuttamaan oman elämäni kulkuun
- 6) Tunnen, että elämälläni on tarkoitus
- 7) Pystyn tavoittelemaan minulle tärkeitä asioita
- 8) Saan itse apua silloin, kun sitä todella tarvitsen
- 9) Koen, että minuun luotetaan
- 10) Pystyn vaikuttamaan joihinkin elinympäristöni asioihin

Osallisuusindikaattori

- tavoitteena on indikaattori, joka voidaan käyttää väestötutkimuksissa ja esim. Sote –arvioinnissa sekä palveluiden ja hankkeiden vaikuttavuusarvioinnissa
- kaksivaiheinen validointiprosessi, alkaa syksyllä 2018:
- osallisuusindikaattorin sisäinen rakenne ja konsistenssi (foktorianalyysi, Cronbachin alfa)
- osallisuusindikaattorin ja sen kysymysten ja osa-alueiden yhteys muihin mittareihin ja niiden osa-alueisiin (konvergentti ja diskriminantti validiteetti)

Lisätieto

- Sokran verkkosivut: www.thl.fi/sokra
- Sokran [määritelmä osallisuudesta](#) ja [tietopaketti sosiaalisesta osallisuudesta](#)
- Isola, Kaartinen, Leemann, Lääppäri, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi 2017: [Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa](#)
- Leemann & Hämäläinen 2016: [Asiakasosallisuus, sosiaalinen osallisuus ja matalan kynnyksen palvelut. Pohdintaa käsitteiden sisällöstä](#)
- www.osallisuustesti.fi
- www.teaviisari.fi

LARS LEEMANN
tutkija
etunimi.sukunimi@thl.fi
029 524 7509

SOSIAALISEN OSALLISUUDEN EDISTÄMISEN KOORDINAATIOHANKE – SOKRA | [THL.FI/SOKRA](https://thl.fi/sokra)

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

DIAKONIA-
AMMATTIKORKEAKOULU
DIACONIA
UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto